

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljake zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Budimpešta 23. (Zbornica poslancev.) V razpravi o dnevu volitve predsednika je poslanec Horansky v daljšem govoru o političnih dogodkih novejšega časa ostro grajal Tisza in Banffyja. O prvem je rekel, da je zapričel z osebnim gospodstvom. Osrednja moč je narasla silno in javno menenje se je zastrupilo. O baronu Banffyju je rekel govornik, da je prelomil dano besedo, ker je v zbornici magnatov preprečil kurijalno sodnost. Tudi glede nagodbenega provizorija ni Banffy držal svojih obljub. Opozicija, je rekel Horanszky, hoče prevrniti Banffyja in njegov zistem. Pred vsem se mora iztrebiti korupcija; pod temi pogoji ni govornik proti temu, da se voli predsednik. Zbornica je izvajanjem govornika burno pritrdjevala.

Po odmoru se je preložila razprava na tork. Pred zaključkom se je finančni minister Lukács med velikim hrupom predložil nekaj zakonskih predlog, med temi poročilo kvotne deputacije, zatem načrte zakonov o podaljšanju veljave nekaterih odredov v členih I. in XV. zakona od leta 1898. in načrt zakona o provizorični doloabi razmerja o prispevku k skupnim izdatkom. Po kratki razpravi je predsednik izročil predloge odsekom, na kar je bila zaključena seja.

Pariz 23. Govori se, da se je med minister-skim predsednikom in vojnim ministrom doseglo sporazumljenje glede načina, kako izročiti kasacij-skemu sodišču tajne spise v pravdi Dreyfus. Advokat Moriaud je osebno zjamčil diskreco gospo Dreyfus.

Rim 23. Opoludne je sprejel papež osem kardinalov in mnogo škofov in prelatov, ki so izrazili sv. očetu svoje božične častitke. V svojem odgovoru je papež omenjal žalostnih dogodkov leta 1898. in je izjavil, da je dobro zjediniti meščansko Evropo, da se zaustavijo divje želje po uničenju; toda to se ne more doseči tako dolgo, dokler ne bode v sreih narodov in v organizaciji držav strah božji podlaga vse morale.

Kar se tiče razmerja cerkve do Italije, je pripomnil papež, da je malo upanja, da se isto zboljša v prihodnjem letu. Sveti oče je tožil, da se ne kršijo prava samo papežu, temveč vsej duhovščini in da se sumniči tudi časopisje, ki brani verske in moralne interese. Duhovščina pa, ki ume svojo misijo in svoje dolžnosti, se ne bode bala niti zasramovanj niti groženj in njena stano-vitnost bode nahajala opore tudi v krogih neduhov-nikov, v katerih korenini globoka ljubezen do sv. Stola. Skupno delovanje duhovščine in laikov bode utrjalo blagor nove generacije. Papež, ki je govoril glasno, je izgledal prav dobro.

V znamenju miru.

Brez pravice ni ljubezni,
Brez ljubezni ni miru.

Napočil je zopet oni veseli, slavnostni dan, katerega proslavlja vesoljno krščanstvo po vsem svetu že tekom skoro 20. stoletij, od onega časa, ko je — kakor nas uči naša vera — na svet prisel svetil Preporoditelj človeštva: izvirnik novih osrečevalnih nauk.

Boren, v revnem hlevu, v zakotju med miroljubnimi pastirji, stran od svetnega hrupa in šuma porodil se je On, ki je potem zmago-nosno učil nauk medsebojne ljubezni in pravice.

Razvitek človeškega življenja, bodisi v po-samičniku, bodisi v razmerju človeka do človeka — katero razmerje je nepogojno mejsebojno do cela — se pojavlja prav vsled tega na podlagi opiranja jednega na drugega, dasi se ta razvoj včasih navidezno vrši tako, kakor bi se vršil za vsacega posebej, ne gledé na bližnjega. Človeku je neizogibno potrebno, da se v svojem razvoju in za svoj razvoj opira in naslanja na drugega, svojega bližnjega.

Prav v tem tesnem mejsebojnem razmerju jasno nam kaže zvezda-vodilka na pravo pot: prav tako, kakor ona, ki je zasijala kraljem iz jutro-vih dežel, kazaje jim pot do njih cilja in na-znanjeva v harmoniji s himnami angeljev nad betlehenskimi hlevom: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!

Kolik je obseg tem besedam! Jasno in določno označajo v prvi vrsti razmerje med nami samimi, umrjočimi bitji, in potem zopet med nami in onim bitjem, ki vlada nad nami in v katerem se osredotočuje vse življenje tu- in onkraj groba.

Torej: slava Bogu!

Potem pa treba, da v razmerju med ljudmi vladaj mir! V ta pojmi se stekajo vsi oni pojmi, vsi oni predpogoji, na katerih podlagi je jedino možen plodonosen razvitek posamičnikov, skupin in celote.

In v ta smoter je neizogibna potrebna: ljubezen! In sicer najprej ljubezen do sebe in zaupanje v sebe in ob jednem ljubezen do dru-gih, v katerih bližini, v katerih sredi živimo, od katerih smo odvisni medsebojno. Kal ljubezni pa more vsaditi še-le pravo spoznavanje bližnjega, pravo presojevanje njegovih del, pravično cenjenje njegovih zaslug, primerno spoštovanje njegovih pravic. S kratka: pravica je podlaga, da se morejo ljudje oklepati v ljubezni, da se človeška srca mogo spajati v ljubezni. V tem blagovestju pravice in mejsebojne ljubezni nahajamo neizogibni izvor miru.

Torej: mir ljudem!

Po razvoju človeške družbe deli se človeštvo v plemena in vsaki narod — kakor jednotna skupina ljudij v večem ali manjem številu — stoji prav tako, kakor razvitek posamičnikov, v tesnem razmerju mejsebojnem. In prav tukaj, bolj nego pri jedinih osebah, je glavni povspeševatelj k plodonosnemu razvoju, k prijetnemu blagostanju, k napredku — mir, mir med ljudmi, oni mir, katerega so oznanjevali angelji na višavah, ob rojstvu Onega, ki je izvrševal vse svoje življenje Svojo misijo, predano Mu od Očeta, prerokovano od prerokov in toli željno pričakovano od narodov.

Mir med narodi! A potem tudi: mir v narodu!!

Uprav dandanašnji se pojavlja ostra bojevitost med narodi, sicer ne toli — kakor je bila tako v starejih časih — radi lasti in posesti, a tem ostreje od ene strani radi poželjivosti močnejih do nadvladja, a od druge strani, od strani

šibkejih, radi boja za svoje pravice, za svoj ob-stanek! Kršenje in blatenje pravice od ene strani, trganje in hrepenenje po pravici od druge strani! A kje je v tej smeri ljubezen, kje mir?! Ne, mir ni mogoč, dokler ne bode slavila svoj triumf p r a v i c a, kakor podlaga enakopravnosti in enakoveljavnosti narodov.

A — kakor že rečeno — prvi pogoj miru med narodi je mir v narodih. Mir, edinost in sloga! Resnično krasna in vzvišena je krepost sloge v vseh slojih in društvih, v katerih človek živi na tem svetu. Prekrasna in utešljiva je domača sloga, med soprogi in roditelji, med deco, brati in sestrami, mej rojaki in prijatelji; krasna je sloga med prebivalci jednega in istega mesta, enega in istega kraja, ene in iste domo-vine: ali med vsemi najkrasnejša in najpotrebnejša je narodna sloga, med sinovi in hčera-mi jednega naroda in jednega jezika, in to zato, ker je ta temelj vsakemu daljnemu prija-teljstvu in jedinstvu, predpogoj vsakemu vspeš-nemu delu za blaginjo naroda! Kjer je celota složna in srečna, tam so gotovo složni in srečni tudi njeni deli, iz katerih sestoji.

Morda nikjer se toliko ne piše in ne go-vori o slogi in vzajemnosti, kakor ravno v nas Slovencih, a prav to utegne biti dokazom, da v nas ni posebne sloge, a da je nujno potrebna. Kako hočemo sebe in slovenski narod vzdržati in braniti v borni vihri proti nadvladju in zatiranju, ako ga mi sami se samo-ubojno roko razkosavamo in sekamo? In ni za jeden sam trenotek ni mogoče dvomiti, — da vsaka nenasitna, egoistična želja, vsaka napuh-njena prevlast nad drugimi, vsako tlačenje nižih, vsaka trdoglavost, pretiranost in samovolja, ki dela samo to, kar je njej milo, a ne kar zahteva blagostanje naroda — je nezdržljiva z narodno slogo.

Mir med narodi, mir v narodih!!

V ta namen, v to ime pa ni prezreti važ-nega faktorja: za mir in slogo treba s v o b o d e. Vsaki narodni in mednarodni mir mora izhajati iz čistega izvora: iz dobro umevane svobode posamičnikom in skupinam narodov. Treba je, da se učimo: popuščati, trpeti, odpuščati, soditi blago, da se bodo mogle vsikdar svobodno po-javljati misli vseh, a iz množine teh misli po-rajati — splošna narodna misel, narodna volja, kateri se zopet moramo klanjati vsi!! Le po lojalnem spoštovanju vsacega me-nenja in po pokorenju oni volji, katere se je izcimila kakor izraz ukupnosti, pridemo kedaj do mejsebojnega miru, do one ljubezni, katero so oznanjevali angelji na višavah pred skoro 20. stoletji!

Zaželjeni cilj nam bodi torej — mir; vzvišena nam bodi ljubezen, a svete nam morajo biti pravice, ki so nam podeljene, ki jih smemo uživati! Pravica bodi predpogoj, temelj medse-bojni ljubezni, a rezultat — mir! Na taki pod-lagi bode plodonosen mir med narodi, sloga v narodih in vspešen razvitek celokupnosti.

In v to, da skoro pridemo do takega raz-merja, ko zavlada v človeških srcih ono ljubezni, polno čustvovanje, katero so oznanjevali angelji na višavah, družiti se hočemo na slavlju teh praznikov, polnih nebeške poezije, povzdigajočih

človeška srca, v prošnji do Vsevišnjega, naj On pripomore po Svoji sveti volji, da geslom vsemu človeštvu postane visoka pesem angeljev:

Slava Bogu, mir ljudem!

Veliki koncert pevskega društva „Kolo“.

Predno pričnemo podrobneje oceniti tega koncerta, morda ne bode napačno, če dvema tremi besedami pojasnimo cenjenim očitateljem, v prvi vrsti pa neposredno prizadetim krogu, v katerem smislu poročamo o koncertih in kako je torej umeti naša poročila. Poslednja se bodo morda temu in onemu zdeli preobširna in predolga; toda mi menimo, da je vsak častno uspeli večji koncert tako važen pojav našega narodnega in kulturnega življenja, da brez dvoma zasluži tudi malo več prostora v našem listu. Posebno pa sodimo, da gotovo ni nepotrebno, če na kratko izpregovorimo tudi o posameznih, zlasti o znamenitejših skladbah... Marsikdo pa se bo nemara v drugem oziru čudil našim poročilom, češ, da so tako nekako hladna, trezna, brez tistega običajnega kipečnega navdušenja.

Seveda, navadno — žalibog le prepogostokrat — čitamo, da je bilo na tej ali onej veselici, tu ali tam prav vsako izvajanje »umetniški dovršeno«, »uprav mojstersko«, »čaro-bajno, divnokrasko«, kratko in malo »naravnost nedosežno«, itd., le prevečkrat si vročerkvni poročevalci nikakor »ne more misliti niti boljšega zboru, niti boljšega pevovodje« od onega, ki mu je ravno tisto pot tako sree ogrel, in hočeš nočeš včasih nad ubozega strmečega čitatelja pridere kar cela povodenj »solzâ radosti in ginjenja«, ki so se »kakor svitile zvezde bliščale« v očeh starim in mladim poslušalcem obojega spola!... Toda, da se razumemo! Povsem umevno nam je, da mehka in rahločutna srea res kar vzplamtevala ob milih glasovih slovenske pesmi, umevno nam je tudi, da si tako naravno navdušenje potem daje duška v primernih poročilih — ampak »est modus in rebus«, vse do svoje meje!

Ne hvalisajmo vedno samini superlativi, kajti to je na las podobno — pretiravanju! Ne izrabljajmo ob vsaki priliki vse svoje »bogate zaloge« najbolj pohvalnih izrazov do dna, kajti kaj nam sicer preostane za dostojno oceno resnično dovršenih, nenavadnih izvajanj?! Ali naj tem mar — »molčé trobentamo« zasluženo čast in hvalo?!... To velja že v obče za veselice, zabavne večere itd., tem bolj pa za koncerte, kateri naj ne služijo jedino le zabavi, marveč naj svojimi resnejšimi vsporedi vplivajo tudi blažilno in vzgojevalno! Zato pa posebno o koncertih poročajmo vselej trezno in stvarno utemeljeno, dasi dobrohotno; pohvalimo primerno, kar je hvale vredno, a povejmo tudi odkrito, kaj nam ni bilo všeč! Na ta način dobiva občinstvo točnih poročil, dotičnim prirediteljem pa bo taka mila in vendar kritička ocena gotovo več koristila, nego tisto brezzmiselno hvalisanje, ki pač marsikomu dobro dé, stvari same pa ne povspesuje niti najmanje, nasprotno, še prav izdatno ovira njen zdravi razvoj... V tem smislu smo zadnjič poročali o koncertu »Slov. pevskega društva« in v istem smislu pišemo svoje današnje poročilo; menimo pa, da bi gotovo ne škodilo, če bi tudi drugi poročevalci malo premišljali o tem našem uvodu!...

Sedaj pa k stvari!

Razpored »Kolo«vega koncerta je obsegal 1 pesem za moški zbor, 4 za mešani zbor in 6 tamburaških točk. — Za A. Jekličev moški zbor »Pevčeva pomladanska« se nismo mogli ogreti, dasi se je še prav dostojno izvajal in je bilo zlasti spremljevanje baritonovega samospela res prav dobro. Solist g. Kragelj ima lep, krepak in mehek glas ter tudi poje pravilno in sigurno; vendar se nam je zdelo, da je preveč moči polagal v visoke tone, vsled česar poslednji deloma niso bili dovolj čisti, nižina pa ne tako polna, kakor bi lahko bila sicer. Tenorji v moškem zboru pač še niso zadosti močni v razmerju k basom in tudi ne povsem uglajeni, tako, da nam je mnogo bolj ugajal mešani zbor (okolo 30 pevk in 40 pevcev)... H. Sattnerjev mešani zbor »Pozimi iz šole« se morda marsikomu na prvi pogled dozdeva nezna-

ten, vendar pa smelo trdimo, da je baš v tej skladbi toliko duhovite, zdaj resnavažnim, zdaj zopet ljubkopriprostim besedam primerne glasbe, kakor jo v drugih slovenskih skladbah le prečesto prav bridko pogrešamo.

Kako lepo se tukaj napev sklada z besedilom!

»Vse belo«, snegom pokrito (široke oktave), »uboge ptičice zmrzujejo« (bojazljiv, plašen piano), »od mraza škripa vse in poka« (trd, oduren forte) in »zaspano, kakor da je v šoli, z neba gleda solnee doli«; v tem mrazu pa stopicata otroka iz šole domov — res »poln težav je in bridkosti že sam začetek učenosti« (kaj še bo!) — dočim ju pesnik in skladatelj osrčujeta in vzpodbujata svežo koračnico: »Le varno dvigajta peté!« Fino izvajanje teljubeznive skladbe nas je prav zadovoljilo... Tretja pevska točka je bila A. Foersterjeva divna »Ljubica«. Tudi danes ponavljamo to, kar smo naglašali v poročilu o koncertu »Slovanskega pevskega društva«, namreč, da je »Ljubica« najboljši slovenski mešani zbor. Slavnoznani g. skladatelj je v svoji skladbi tako čudovito pogodil duh in značaj prekrasne Krišnovne balade, da slušajoči ta mojsterski umotvor v duhu kar vidimo »na mrtvaškem odru« ležati mladega moža »v sobi temnej, sredi belih sveč blečih, sredi lepih svežih rož«, da res kar vidimo ljudi, kako »od jutra v večer hodijo« mrtveca »kropit in zanj moliti«, da kar vidimo zgovorne deklice in klepetave »ženice sive«, kako ugibljejo, kaj to, da »vsi so prišli — samo ljube k njemu ni bilo«! In mladenke jej očitajo, »da je čisto brez sreč« ter »da za njega nič ne mara«, starke pa tarnajo, da »svet zapustil je Gospod«, ko »tak je zdaj ta mladi rod«. — Toda varale so se prve in druge, kajti »drugo jutro zgodaj, zgodaj zvon se tužno je glasil«, oznanjujé, da »Cvčková je preminula, počilo jej je srce!« — Toplega priznanja je vredno, da se je tudi »Kolo« lotilo te silno težavne, a zato ob dobrem izvajanju tudi nad vse hvaležne skladbe.

Ob toliki očitvidni dobri volji moramo že izpregledati, da niti na tem koncertu nismo mogli vseskozi odobravati tempa te pesmi; tako se nam je precej prenagljen zdel Andante con moto (2/4 takt) v prvih štirih taktih, Andantino quasi Allegretto (3/4 takt) in zlasti Allegro moderato (3/4 takt) začetkoma, dočim se je rallentando na koncih odstavkov v g-molu deloma prezgodaj začel in deloma pač preveč zavlačeval. Pohvalno pa moramo omeniti, da se je zbor jako skrbno držal predpisanih dinamičnih znamenj. Zato smo tudi uverjeni, da »Ljubica« (ne »Ljubiel«, kakor je vsled prav nerodne tiskovne pomote stalo na vabilih) v prihodnje gotovo doseže popolnejši uspeh, katerega ji srčno želimo z ozirom na njeno visoko glasbeno vrednost. V novič pa povdarjamo, da je »Ljubica« jako kočljiva skladba, polna težav, čisto nenavadnih našim zborom in pevovodjem; ne smemo se torej čuditi, da ni povsem uspela niti na koncertu »Kola«, niti na onem »Slovanskega pevskega društva«...

Stari Voglovi »Cigani« prijetnega spomina so se nam to pot predstavili v novi obliki kakor mešan zbor, kar le odobravamo. Saj se vendar niti reveži cigani ne klatijo po svetu brez nežnega spola, brez boljših polovic, ki morda tudi njim »samé ur'jo roké« in »glave vedré«. Vsled prireditve »Ciganov« za mešani zbor pa se je sentimentalni samospjev, prvotno spisan za tenor, prelevil v samospjev baritona. Solist g. dr. Slavik je že zdavna na najboljšem glasu kakor pevec z izrednimi vrčinami; skoraj nepotrebno je torej, če še posebno omenjamo, da je svojo nalogo zopet izvrstno in častno rešil. Naravna milina in krasota njegovega jakega, tako prirčnega baritona ter umno, čuvstveno in izrazito predavanje sta mu kakor vselej pripomogla do najlepšega, res zasluženega uspeha, dasiravno je bilo prav dobro čutiti, da je pel jako previdno, vzdrževaje se morda še več, nego je bilo treba. Tudi zbor se je ravno v tej pesmi prav odlikoval in je v vsakem oziru pokazal, kaj premore. Nijanše so bile natančno izdelane, zlasti erescendi in decrescendi dobro pogojeni, piano zelo lep, forte krepak in mogočen, spremljevanje ob baritonovem samospjevu izredno diskretno, s kratka: predavanje vseskozi zadovoljivo, izvzemši malenkost, da so soprani prvič začetkoma nekoliko distonovali..., dočim je ob ponavljanju odpal tudi ta pogrešek.

Istotako nam je ugajalo tudi izvajanje zadnje pevske točke, nežnega in sanjavega Hrabroslav Volaričevega mešanega zboru »Lahko noč«. Tukaj nam je zlasti pohvaliti v naših pevskih društvih prav redki, izvrstni pianissimo. Samo to se nam je zdelo, da g. pevovodja tu pa tam morda nalašč išče nekoliko preveč neposrednih in neutemeljenih prehodov iz jednega dinamičnega znamenja v drugo.

Tamburaški zbor »Kola« pa je koj prvi pot nastopil v imponujočem številu 60 členov in se je tudi gledé na izvajanje svojih točk prav častno obnesel. K njegovi sestavi bi opomnili le to, da so bisernice in kontrašice proti bračom, bugarijam in berdom brez dvoma sedaj še malo preslabe. Tehnika pa je bila za tako mlad zbor nepričakovano dobra, samo drugim in tretjim bračom trzanje še ne gre posebno gladko izpod rok. Napaka takih velikih tamburaških zborov je splošno pač ta, da je jako težko toliko glasbil na tanko ubrati in da se vsled tega sčasoma le prerado začneja šopiriti neprijetno razglasje, posebno če so tamburaši še novinci, ki si ne znajo sami pomagati, kadar jim strune jamejo popuščati...

Izmej tamburaških točk so nam še najbolj ugajali Sandučičeva »Slovanska lira«, Krovovi »Spomini na zlato Prago« (samo ta odsekani konec!) in Vogričeva »Bogomilovo slovo«. Radi pa potrjamo, da so se sploh vsi tamburaški komadi prav sigurno in točno izvajali, tako poleg imenovanih zlasti še Tomáškov prijetni valjček »Sladke misli«.

In če h konci pretehtamo svojo oceno, tedaj smemo pač brez dvoma trditi, da sta pevske in tamburaške zbor na tem koncertu povsem hvalevredno izvršila svojo nalogo. Če pa dalje pomislimo, da je pevske zbor »Kola« še jako mlad, dočim se je tamburaški celó komaj ustanovil, tedaj moramo naravnost občudovati vspehe, dosežene v tako kratki dobi in navdušeno, požrtvovalno vztrajnost posameznih členov, v prvi vrsti pa plodonosno delavnost in uprav železno energijo zborovodje g. Vogriča. Kdor se je kedaj le količkaj baval poučevanjem petja ali tamburanja, ta najboljše vé, koliko dobro volje in koliko napornega truda je bilo treba v obstoječih razmerah na vseh straneh, predno je »Kolo« moglo tako stopiti pred občinstvo, kakor je! — In priznanje ni izostalo! Občinstvo je vsako točko živahno, deloma viharo odobraval, tako, da se je moralo več pevske in tamburaške točke ponoviti v celoti ali pa deloma. — Temu občemu priznanju se radi pridružujemo tudi mi ter ob enem na njem odkrito čestitamo obema zboroma in g. Vogriču, kateri je to pot vnovič dokazal, da je nadarjen, spreten in energičen zborovodja, pravi mož na svojem mestu. »Kolu« pa iz srea želimo, naj bi tudi nadalje tako vrlo napredovalo kakor doslej!

Ravno tako veselje kakor izvršujoči udeleženci tega koncerta na odru pa so nam napravili tudi poslušajoči v ostalem gledališču, katero je bilo v vseh svojih velikanskih prostorih čisto napolnjeno. To je najjasnejši dokaz, da si je pevske društvo »Kolo« pridobilo vsestranskih simpatij v naširših krogih. In reči moramo, da toli mnogobrojno udeležbo na slovenskih koncertih smatramo jako radostnim in tolažilnim pojavom. Kajti, dokler bode vse naše rodoljubno občinstvo tako dobro umevalo in dejanski podpiralo idealno, v kulturnem in narodnem oziru tako veljavno delovanje naših vrlih pevskega društva v Trstu in v okolici, dotlej se nam ni bati za obstanek slovenske narodne zavesti, dotlej naj le demonstrirajo razni »kulturo-noseci« kakor hočejo, in naj se ob tem le blamujejo, kolikor jim drago, naš narod pa bo vendar-le, ojačen in navdušen slovansko pesmijo, zmerom stal trden in neupogljiv kakor skala, pa bodisi tudi ko

„listja sovražnika broj,
Ko trave na gorah slovenskih!“

o. k.

Politični pregled.

TRST, 24. decembra 1898.

Pravica in koncesija. Vest, ki smo jo bili zabeležili te dni, da se je namreč vlada vendar enkrat odločila, da bode podpirala zahtevo goriških Slovencev po osnutju deželne šolskega zaloga,

Dalje v prilogi.

potrja tudi »Slov. Narod«. V ta namen da je že pridobila prevzvišenega nadškofa goriškega, da pojde v deželni zbor in da bode glasoval za šolski zalog.

Ta poslednja podrobnost, ki jo je prinesel ljubljanski list, je uprav klasičen komentar k polemikam o goriških stvarih. Tu je potrjeno kar naravnost, kar smo mi trdili vedno: da vlada lahko stori mnogo, ako le hoče! Sedaj pa naj sodi svet, da-li so prav storili naši poslanci, ali niso prav storili, da so jeli skrajnimi sredstvi pritiskati na vlado in da-li bi pametno storili, ako bi kar vstopili v dež. zbor brez nikacih garancij, kakor so hoteli izvesti gg. učitelji-dopisniki! Ako se potrdi goriška zadeva, potem so dobili naši poslanci najlepše zadoščenje za vse napade, ki so drveli na njih radi njih taktike. Tako najjavnega človeka ga menda vendar ni v domovini slovenski — vsaj med onimi ne, ki poznajo razmere —, ki bi si domišljali, da bi bila vlada ganila le jednim samim mazinecem, ako bi se bili naši poslanci molče povrnili v deželni zbor. Jedino, kar bi bili dosegli, bi bilo to, da bi bili osmešeni oni in vsa slovenska politika. A kdor se smeši v politiki, ta se jednostavno — ubija!

Pa tudi mi pri »Edinosti« — seveda govorimo vedno v predpostavki, da je gornja vest resnična — smemo občutiti nekako zadoščenje. Mi smo trdili vedno, da vlada lažje pridobi knez nadškofa, nego pa naši poslanci, mi smo dosledno zahtevali od slovenskega novinstva, naj rajše pritiska na »Slovensko kršćansko-narodno zvezo« v tem zmislu, da porabi svoj upliv — o katerem se je mnogo govorilo — v to, da se vlada potegne za pravično stvar učiteljev na Goriškem, nego pa da krivično napada poslance, ki niso storili nič drugega, nego kar dela sleherni pametni človek v navadnem življenju: da poskuša z grdim, ako noče iti z lepim!

Dejstva kažejo sedaj, da je bilo naše stališče pravo.

In verovati hočemo, da imamo tu posla z dejstvom, kajti tudi »Piccolo« potrja gornjo vest o dež. šolskem zalogu na Goriškem. Ta list povdarja celo, da mu je sporočilo došlo od povsem zanesljive strani.

»Piccolo« se vidi to zopet velika koncesija Slovincem — in koncesija, ki bode stala mesto Goriško do 40.000 gl. na leto.

Da bi že enkrat nehali govoriti o koncesijah! Italijani so saturirani v vsakem pogledu, nas pa se je zanemarjalo vedno in povsod. Ako se res misli popraviti nekoliko vnebovpijoče zamude, ni to nikaka koncesija, ampak le malo odplačilo na stari veliki dolg, je le čin pravice, katerim se odpravlja stara krivica!

Laž in slepljenje je, ako hoče »Piccolo« vzbujati domnevanje kakor da bode prispevek mesta goriškega k dežel. šolskemu zalogu tekel le iz laških žepov. Gorica ni laško mesto, ker je veliki del mestnega prebivalstva slovenskega rodu. Ali to še ni glavno, ampak to: da se mesto goriško hrani izključno od slovenskega dela dežele: slovenski denar se steka v Gorici, iz slovenskih žepov prihaja denar, katerim goriški trgovci in obrtniki plačujejo davke in užitnine!! Tako je! Potem pa je tudi le pravično, da mesto pomaga nositi bremena onemu, od katerega se redi in hrani!!

Ne označajte nam torej kakor koncesijo, kar bi bilo le — pravica!!

K polozaju. Božični prazniki značijo kratek odmor ne le v parlamentarnem delovanju, ampak tudi v plovenju političnega življenja sploh. Poslanci so že med svoji. V zadovoljstvu rodbinskega življenja gotovo ne pride nikomur na misel, da bi izdajal politične parole. Teh bližnjih par dni nam torej ni pričakovati važnejših političskih vesti. Takoj po praznikih pa utegne postati zopet živo. Na Ogerskem se prične že v torek zopet parlamentarno delovanje in po poročilu o včerajšnji seji ogerske zbornice, ki je priobčujemo na drugem mestu, je pričakovati hudih viharjev in spopadov med vlado in opozicijo. Baron Banffy pa se dosledno kaže, kakor da se čuti gotovega. In tudi z Dunaja poročajo, da je cesar vnovič zagotovil, da ne dopusti, da bi se Banffy žrtvoval obstrukciji.

Pri nas v Avstriji se snide sicer parlament najbrže še le v drugi polovici prihodnjega meseca,

vendar pa je pričakovati tudi tu precej živahnosti, ker se bode mnogokateri poslanec predstavljaj svojim voileem. Zlasti češki poslanci ne bodo mogli drugače, nego da potolažijo javno menenje, v katerem narašča nezadovoljnost bolj in bolj. Isto velja tudi za slovensko javno menenje. Mi smo sicer pripravljeni upoštevati vzroke, ki silijo naše poslance, da ne govore, ali potrpežljivost mas je drog, na katerega ni smeti obešati prevelike teže. Na to opozarjamo naše poslance.

Listi na Nemškem nadaljujejo svojo borbo proti grofu Thunu in tudi taki, o katerih je znano, da so v zvezi z vlado. »Köln. Zeitung« meni, da bi pomenjalo težavo za Prusijo, ako grof Thun ostane na krmilu. O tem čudnem nemškem tolmačenju medsebojnega razmerja — kakor da bi Avstrija smela imeti le takih ministrov, ki ne delajo »težav« gg. Prusom — opaža jako dobro dunajska »Information«, da je grof Thun le ustrelil v tisto luknjo, iz katere so izstrelile pruske oblasti. No, nadejati se je, da to pot ne pademo pred kolena pred pruskim streljanjem. Tako sodi tudi »Information« mené, da ti novinarski napadi morejo pozicijo grofa Thuna storiti le neporušno.

Domače vesti.

Vesele praznike! Zima je! Ostra sapa brije po ulicah, pota so zmrznjena, ledeno ivje visi po golem vejevju, mrzel vzduh rudeči ljudem lica, da se stiskajo v svoje praznična odela, ko hite — v cerkev.

Mrzlo je v naravi, ali v človeških dušah je toplo in srea se tajejo. In po licih se razliva neki mir, sicer nenavaden v vsakdanjih vihrav življenja.

In v cerkvi! Tu se zlivajo duše v jedno čustvo. Cerkev v svojem sijaju; ob veličanstvenem donenju orgelj zvené hvalospevi Vsevišnjemu, a molitve pobožnih popolnjujejo harmonično veliko pesem v proslavo onega velikega trenutka, ko se je porodil Oni, ki je donesel človeštvu luč vere in prosvete.

Potem se vračajo ljudje domov čustvi, ublaženimi in oplemenjenimi še bolj po utisih iz božjega hrama! Celó onim, ki trpé pod težo moreče skrbi in srčne žalosti, došle potem ali onem vzroku, se poklada vsaj relativen mir na sicer tužni in nagubančeni izraz lica!

To je nebeska poezija teh praznikov! Poezija, ki taja tudi najtrša srea. Moč te poezije je tolika, da deluje celó na one, ki so izključeni iz javne družbe, katerim je odvzeta osebna svoboda, ker so se pregrešili tako ali tako... tudi oni občutijo moč te poezije, moč spominov na rojstvo Izveličarjevo, tudi na njih užaljene duše deluje tolažilno in blažilno blagovestje angeljev: Mir ljudem!

Zato pa je nam vsem krščanska dolžnost, da ne zasledujemo, da ne preiskujemo, da ne sodimo in ne obsojamo, marveč da se te dni v ljubezni spominjamo vseh, sosebno nesrečnih, zavedajoči se nauka Božjega sina, da smo vsi bratje.

Vsem, vsem, veljaj iskreni vsklik naš: Vesele praznike!

Imenovanje. Poštnimi oficijali so imenovani sledeči azistenti: Berger Franc, Lin Josip, Šusteršič Henrik, Wisjan Leopold, Pellegrini Camillo, Mitri Hugo, Sellan Ferd., Schmutz Franc, Debelak Ivan v Trstu; Dietz Anton v Gorici; Petrič Josip, Ankerst Emil, June Ivan, Wolf Anton in Vrtovec Josip v Ljubljani.

Odbor političnega društva „Edinost“ bode imel v torek dne 27. t. m. ob 3 uri pop. v prostorih »Delalskega podpornega društva« jako važno sejo, katere naj se udeležijo gotovo vsi gg. odborniki in njihovi namestniki.

Triški mestni svet je imel minolo sredo svojo XXXVI. javno sejo, ki pa se je nadaljevala v četrtek zvečer.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnje seje je interpeloval občinski svetovalec F. Dollenz o stanju podrobnih del za vodovodne načrte. Opozarjal je, da se je inženier Smreker obvezal, da predloži izdelani podrobni načrt mestnemu svetu do zvršetka tega leta. Župan je odgovoril, da je inženier Smreker, ki je bil te dni tu, sam zagotovil, da predloži načrt o določenem roku.

Mestni svet je razpravljajl potem, kako poravnati prekoračenje kredita v znesku 175.713 gl., določenega za širjenje naprav mestne plinarne. Svet.

Spadoni je rekel, da ga niso povsem prepričali vzroki, ki so se navedli v opravičenje prekoračenja. Svet. Banelli in Dollenz sta izjavila, da se vzdržita glasovanja, na kar se je pritrdilo pokritju rečene svote.

Potem so sledila razna komisijska poročila in predlogi, ki nimajo posebne zanimivosti za nas.

Na to se je pričela razprava o drugem delu proračuna mestne uprave za leto 1899. (Izredna potreščina in pokritje.) Poročilo k temu drugemu delu navaja razloge, ki so povzročili izredne potreščine. V splošni razpravi se je oglašil za besedo svet. Dollenz. Omenjal je razprave, ki se je vršila v juniju o izrednih javnih delih v bodočih 6 letih ter je opozarjal na spomenico, ki so jo predložili zastopniki okolice o delih, katere zahtevajo oni v prid svojih varovancev. Povdarjal je neuvenceno dejstvo, **da se nijedno teh del ni vsprejelo v proračun!** (Ali ste čuli, okoličani?! In potem Vam še govore o nekih dobrotah, ki jih uživajte baje, o neki ljubezni do vas, ter celó o neki hvaležnosti, ki ste jo dolžni laškim mestnim očetom! Celó tolike da so te dobrote, da bi morala hvaležnost na istih segati tako daleč, da bi se radi teh dobrot, Vi odpovedali svojemu političnemu in narodnemu življenju!! Človek mora kar strmeti na taki drznosti in na takem hinavstvu! Po njih delih jih sodite! V njih dejanjih se zreali njihova »ljubezen« do okolice!! Tako dejstvo je ono, ki je je navel svetovalec Dollenz! Niti jednega od naših zastopnikov zahtevanega javnega dela niso postavili v proračun, niti novčiča nimajo za okolico od milijonov, ki jih hočejo potrositi za javna dela! To dejstvo kriči, da more umeti ta krik tudi najpriprosteji, najzadnji okoličan! Op. ured.)

Zatem je sledila podrobna razprava. O točki »gradnja dveh pralnic«, je predlagal svet. Dollenz, naj se jedna teh pralnic napravi v Rojanu, saj je mestni svet sam sklenil že dvakrat, da se je ozirati tudi na okolico v tem pogledu. Predlog se je vsprejel. Proračun ekstraordinarija, skrčenega po predlogih finančne komisije, se je vsprejel v znesku 800.000 kron. Istotako se je vsprejel predlog, s katerim se pooblašča mestni magistrat, da se poleg že najetega zneska posluži nadaljnjega kredita 200.000 gl. v conto-corrente.

Zakaj ravno v Gorici?! Menimo, da smo prav odgovorili »Piccolo« na začudeno vprašanje tega lista, zakaj se ravno v Gorici sklicujejo razni shodi goriških Slovincov. Ako so goriškim Furlanom dobrodošli naši hribovci, Kraševci in Vipavci tedaj, ko kupujejo, ko jim puščajo denarja, ne smejo jim biti na potu tudi tedaj, kadar manifestujejo, kar zahtevajo in česar smejo zahtevati. Ako se furlanski trgovci prav rad poslužuje našega jezika, kadar vabi denar iz žepa slovenskega moža in slovenske žene, pa ne dopuščamo, da bi ga proklinjal tedaj, ko v tem jeziku zahtevamo svoja — prava! Naš odgovor na »Piccolovo« vprašanje: Zakaj ravno v Gorici? pa je kulminoval v dejstvu, da je Gorica glavno mesto dežele!! A danes moramo popolniti ta svoj izrek v tem zmislu, da je Gorica v prvi vrsti glavno mesto slovenskega dela dežele! Kajti gola resnica je — in to ne od danes, ampak že od davno — da furlanski del dežele ne gravituje v Gorico. Furlani imajo središča v Gradiški, Korminu, Červinjanu, in ne prihaja jim na misel, da bi podpirali Gorico na škodo svojih središč. Stvar je že stara, a se ostro pojavlja od takrat, ko je železniški vlak prvokrat zdrčal po tiru furlanske železnice! S to železnico je furlanski del dežele popolnoma odrezan od Gorice. To mesto je glavno mesto tudi Furlanije le še v upravnem in političnem pogledu, v gospodarskem pa nikakor!!! Gorica je torej središče Slovincem in iz tega dejstva izhaja istim pravica, da prav tam prireajo svoje shode, svoja posvetovanja in svoje narodne in politične manifestacije! Avete capito, slavna gospoda okolo »Piccola«?!

Laške propovedi v slovenski okolici. Iz Barkovelj nam pišejo: Gospod urednik! Minolo nedeljo predpoludne smo zagledali v naši cerkvi nenavadnega visokega gosta. Bil je to naš milostljivi gospod škof.

Vračaje se menda iz Miramara, kjer je popred daroval v ondotoi kapelici sv. mašo, ustavil se je tu ravno ob času, ko je novodošli g. kapelan propovedoval v italijanskem jeziku.

Izstopivši torej iz svoje kočije, podal se je Prevzvišeni naravnost v cerkev, hoté menda videti lastnimi očmi ono ogromno število onih pobožnih Italijanov barkovljanskih, ki so pred časom toliko energijo tirjali besede božje v svojem jeziku. A glejte grozo! Cerkev je bila tudi istega dne, kakor sploh in navadno o italijanskih propovedih — prazna! Gospod kapelan je primoran torej vsako nedeljo in praznik propovedovati tako rekoč le praznim klopem! Razun nekoliko otrok, zazrl je Prevzvišeni še nekaj naših nepopoljšljivih prodanecev in prodank in le kakih šest laških klobučark. In tem na ljubo se je dovolila v naši cerkvi laška propoved!

Gospod urednik! Tu je dovolj dokaza, kako nepotrebno in nezmislno je usiljenje take propovedi v našo cerkev. Kako se to neki strinja s tolikim krikom poznanih nasprotnikov? Znano Vam je, kako se je pred časom od nasprotne strani slikala in dokazovala na vse mogoče načine potreba italijanske propovedi, a mi smo vedeli, da se je godilo to le iz golih političkih nakan in spletk, to je, da bi se menda tudi tu v nas, med našimi vaščani, zanetil sličen prepir, kakor nekje v naši bližini. Prava potreba laške propovedi v nas se je pokazala uprav minolo nedeljo (če že ne popred, kar smo pa mi že trdili o priliki), ko je bil naš prevzvišeni vladika sam na lieu mesta in je videl lastnimi očmi toliko blamažo! Sedaj sodimo lahko, kako ogromno število Italijanov je tu v nas, ko smo zopet — ko ni mestnih letoviščnikov —: svoji med svojimi!

Ne bomo tajili, da je v naši vasi peščica Lahov. Lahi so, a prave katoličane med njimi prav lahko seštejemo na prstih jedne roke. Da pa se je prečastiti škofjski ordinarijat o dovolitvi laške propovedi oziral poleg omenjenih tudi na ono tolpo tu prebivajočih Židov, ki torej niso naše vere, in se udal celó sili in pritisku drugih mogočnih brezbožnežev, katerim je cerkev bila, je in ostane le deveta briga, in je morda upošteval tudi one glasovite junake in junakinje stare colture, ki po letu, izkopavši se v bližnjih znanih kopeljih, prihajajo le zijat v cerkev: da se je to zgodilo, ne moremo drugzega, nego obžalovati iz dna duše.

Mirno vestjo in odkritim srecem pa kličemo, da korak, ki ga je storil prečastiti škofjski ordinarijat z dovolitvijo laške propovedi v naši cerkvi, je bil gotovo prenačilen in nepremišljen za sedanji čas. O tem nam je gotovo pričal minole nedelje obraz našega Prevzvišenega, na katerem se je čitala nevolja na toliki blamaži!

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	3381 gld. 80 nč.
Dr. Matej Pretner, odvetnik v	
Trstu	10 " " "
St. Peterski rodoljub (srečko)	4 " 80 "
Ivan Golja, c. k. fin. svetnik	10 " " "
Šimon Skrinjar, uradnik trž. podp.	
in bral. društva	2 " " "
Anton Notar, ekspozit v Plavjah	5 " " "

Skupaj 3413 gld. 60 nč.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo št. 3).

Silvestrov večer »Tržaškega Sokola« in »Kola«. Pevski in tamburaški zbor »Kola« nastopita polnoštevilno. Ponavljale se bodo skladbe z zadnjega koncerta, zlasti pa toli sijajno vspeli »Cigani«. Vrh tega pa pride morda še neko drugo pevsko presenečenje. Vsakako pa je gotovo, da na najprijetniši način smuknemo iz starega v novo leto. Ne pozabite torej na »Silvestrov večer«.

Dijaška kuhinja. Zadnja dva meseca so darovali za dijaško kuhinjo: Vč. g. kanonik Jurij Jan 10 gld., g. Fran Žitko 2 gld., g. Kristijan Dejak 10 gld., g. Ivan Slavec 1 gld., N. N. 30 nč., gospa Franja Macak 2 gld., g. Luka Sražin 10 gld., gospa Gregorič, 50 gld., g. A. Zimolo 10 gld., g. S. B. 2 K, g. S. Bs. 4 K, g. J. Faleonetti 2 K, g. N. Pogorele 4 K, g. Kušcer 1 K, g. Farusič 2 K, g. Fr. Polić 2 K, g. R. Freier 2 K, g. J. Dolinar 2 K, g. Fr. Jelusič 2 K, g. Jakič 2 K. — Presrečna hvala vsem darovalcem dobrotnikom!

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda v Sežani so darovali v proslavo cesarjeve jubileja: V Sežani gospodje: Josip Omers 10 K, Edvard Legat 8 K, Josip Novak 6 K, Josip

Platzer 4 K, Janez Renčelj 2 K. Gospe in gospodičine: Olga Vodopivec 10 K, Rozina Kante 8 K, Albina Laharnar 6 K in 40 stot., Marija Mahorčič 6 K, Evfemija Mahorčič 6 K, Marija Delena 4 K, Adela Omahna 4 K, Marija Pirjevec 3 K, Kristina Cazafura 2 K, Antonija Gabršček 2 K, Katinka Kosovel 2 K, Josipina Rožič 2 K, Marija Štolfa roj. Renčelj 2 K, Antonija Pirjevec roj. Renčelj 2 K, Uršula Šmuc 2 K, Milena Dolenceva 2 K, Alojzija Cazafura 1 K, Julija Ramroth 1 K, Ema Ličen 1 K, Rezika Renčelj 1 K, Nežika Štolfa 3 K, Evfemija Monnetti 1 K. — V Tomaji in okolici, gospodje: Matija Sila v Tomaji 6 K, Josip Bekar v Skopem 5 K, Ivan Kuhn v Dutovljah 4 K, I. Balen v Koprivi 2 K, Anton Beninger, Tomaj 2 K, Josip Živec v Skopem 2 K, Josip Tomšič v Skopem 1 K, Anton Stare v Križi 2 K. Gospe in g.čine: Katarina Zega-Batič v Koprivi 1 K, Antonija Bonča v Dutovljah 1 K, Marija Ueman-Cefuta v Tomaji 1 K, Antonija Lah v Dutovljah 40 stot., Franciška Šone v Tomaji 40 stot., Mihaela Večerina v Tomaji 40 stot. — V Štorjah: Vesela družba pri luninem svitu 2 K, 20 stot., N. N. 2 K. Gospe in gospodičine: Ana Mahorčič 2 K, Ivana Sila 2 K, Zvezdoslava Delak 2 K, I. D. 1 K 40 stot., Terezija Košič 1 K, Gabrijela Delak 1 K, Karla Delak 1 K, Ema Delak 1 K, Krilana 40 stot. Veledušnim darovalkam in darovalcem iskrena hvala!

„Slovenke“ št. 26. prinaša naslednjo vsebino: Kristina: »Jesen«, pesem. Zorana: »Vtrinki«, pesem. Krista N.: »Carmen Sylva. Vida: »Sreča«, pesem. »Žensko vprašanje«. Čjuminova: Sanje-oznanjevalke. Vida: »Noč«, pesem. Vida: »Nova razmotrivanja«. — Književnost. — Razno. — Doma.

„Tržaško podporno in bralno društvo“ bode imelo svoj navadni veliki ples dne 14. januarja p. l. v redutni dvorani »Politeama Rossetti«. Toliko naznanje slavnim društvom slovenskim, da se bodo vedela ravnati o določanju svojih veselje.

Odbor.

Bratovščina sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu imela je minolo nedeljo svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad 200 členov. Ker so sklenili udeleženci na predlog tajnika, da se izda za minolo upravno leto »Letno poročilo« s popolnim imenikom udov, zato objavljamo tukaj samo novi odbor, ki se je sestavil takole: Predsednik: Ante Štemberger; podpredsednik in tajnik: Fran Rakuša; blagajnik: Luka Sražin; odborniki: Josip Macarol, Miha Hrovatin, Josip Košir, Fran Sila, Anton Vatovec in Jakob Purič. Stari udje se pozivljajo, da uplačajo letnino vsaj do novega leta pri poverjenikih, kateri so: za sv. Anton stari č. g. Josip Košir, za sv. Anton novi č. g. Fran Sila, za sv. Jakob pa č. gg. Ante Štemberger in Josip Macarol in blagajnik g. Luka Sražin, kajti v imeniku bodo navedena samo imena tistih udov, ki so storili svojo dolžnost. Ker je naša bratovščina velike važnosti za tržaško slovensko ljudstvo ter ima najlepši namen: častiti sv. brata s slovenskim cerkvenim petjem, z čemer nam ohranja najdražjo svetinjo, upamo, da se bo število udov v primeri s trudom, katerega imajo peveči naše bratovščine, vedno množilo bolj in bolj, kar daj Bog in zavednost tržaškega Slovenstva!

Ogenj v celjskem „Narodnem domu“. Minoli ponedeljek okoli 6. ure zvečer je navstal po plinovi luči ogenj v izložbi Vaničeve trgovine v »Narodnem domu« v Celji. Izložba je bila v trenutku vsa v plamenu. S pomočjo kmetov, vračajočih se z semnja na Teharjih, se je kmalo posrečilo zadušiti ogenj. Škoda znaša nad 600 gld. Gospod Vanič je bil zavarovan.

Vzajemno podporno društvo za zavarovanje goveje živine na Opčinah in sicer za kraje Opče, Trebče, Banefin Ferlugi bode imelo dne 26. t. m. na dan sv. Štefana popoldne ob 3 in pol uri ustanovni shod v prostorih gosp. dež. poslanca Ivana Goriupa na Opčinah.

Dnevni red: 1. Nagovor začasnega predsednika. 2. Tolmačenje pravil. 3. Vpisavanje udov. 4. Volitev odbora: a) načelstvo in odbornike, b) oglednike, c) nadzorstvo.

Na ta shod naj prav gotovo pridejo vsi oni posestniki iz imenovanih krajev, ki imajo namen pristopiti k tej zavarovalnici, kajti na tem shodu bode zavarovalnica definitivno ustanovljena in prične svoje poslovanje 1. januarja 1899.

Občina stolnega mesta Ljubljana poslala je zavodu sv. Nikolaja velikodušno podporo 100 K. ter s tem postala prvi pokrovitelj med občinami. S tem ni samo pripomogla še šibkem, a vendar že koristnosnemu podjetju, marveč je dala tudi lep, posnemanja vreden izgled drugim občinam na deželi, za kar jej bode izrečena presrečna zahvala.

Zavod je pričel razpošiljati okrožnice vsem županstvom slovenskih pokrajin. Želeti bi bilo, da bi se ista odzvala, kajti s tem bi koristila v prvi vrsti — sebi!

Odbor.

Fuori gl'italiani, abbasso gl'italiani! Radi tega vsklika so sedeli dne 22. t. m. na obtožni klopi Andrej Regent, Ivan Frančič in Josip Gulič s Kontovelja.

Omenjeni so namreč dne 1. oktobra t. l., ko so šli na vojaški nabor, peli po mestu ter storili gori omenjene vzklike.

Te vzklike smatralo je tržaško deželno sodišče pregreškom po § 305. kaz. zak. ter obsodilo Frančiča in Regenta na 10 dni, a Guliča na 3 tedne zopora.

Razpravi je predsedoval g. svetnik Crusiz.

In malora i ščavi. Radi tega vsklika je sedel 21. t. m. na obtožni klopi Ivan Braida, italijanski podanik iz Cividale v Videmski provinciji.

Obtožen je bil, da je 24. oktobra t. l. v gostilni »Alla nuova Brindisi« vzkliknil: »in malora i ščavi!«

Tržaško deželno sodišče je oprostilo obtoženca pregreška po § 305. kaz. zak., radi katerega je bil tožen mej drugim, ker je smatralo ta vzklik kakor golo preklinjanje, katero ni kaznjivo.

Razpravi je predsedoval g. svetnik Petronio.

Posebne antiseptične lastnosti delov **Praškega domačega mazila** iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi napravijo prav dobre vspehe o zdravljenju raznih ran. To sredstvo je enako dobro v varstvo ran, zavaruje nečistost in vnetje in blaži bolečine. To dobro domače sredstvo dobiva se v tukajšnjih lekarnah. Glej oglaš!

Dobro domače sredstvo. Mej domačimi sredstvi, katera se uporabljajo za olajšanje bolečin in odvajajoča ribanja pri premrženju, zavzema prvo mesto Liniment, Cap-sici comp. izdelan v laboratoriju Riehterjeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 nč., 70 nč. in 1 gld. steklenica, katera te spozna po znanem rudečem sidru.

Koledar.

Danes v soboto 24. decembra: Adam in Eva; Irmira, dev. Jutri v nedeljo 25. decembra: Božič. Rojstvo Gospodovo.

Solnčni:	Lunin:
Izhod ob 8. uri 12 min.	Izhod ob 12. uri 35 min
Zahod „ 3. „ 47 „	Zahod „ 3. „ 47 „

Ta je 52. teden. Danes je 357. dan tega leta, imamo torej še 8 dni.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Ljubljana 23. Nocoj je občinski svet dovolil soglasno petdesettisoč goldinarjev prispevka k zgradbi poslopja za vseučilišče v Ljubljani, ako se to zgodi do 1. 1908. V ta namen se postavi vsako leto v proračun 5000 gl. Obresti, ki nateko v mestni hranilnici, se porabijo za ustanove visokošolskem bodočega slovenskega vseučilišča. Nadalje je občinski svet sklenil, da Ljubljana pristopi »Šolskemu domu« v Gorici kakor ustanovnica. Sklenil je tudi peticojo na naučno ministerstvo, da naj odstrani s tukajšnje realke profesorje, velikomemsko politiko uganjajočo in agitacijo, zlasti Binderja. Ulice mej velikima hišama, kateri je dal zgraditi g. Josip Gorup na Reki, do Mirja, dobe ime: »Gorupove ulice«. Ljubljansko gasilno društvo mora sklicati izredni občni zbor in skleniti na željo občinskega sveta slovensko poveljevanje, kakoršno imajo vsa druga kranjska gasilna društva razun ljubljanskega in kočevskega.

Berolin 24. Zagotavlja se, da je Rusija dala izjaviti po svojem poslaniku v Berlinu, da hoče ščititi danske podanike, nastanjene v Šlezvigu. Ta izjava da je imela tak utis, da se ne izvrše mnoga izgnanja, ki so bila že pripravljena.

Pariz 24. Iz Petrograda javljajo, da se tam širi vest, da Menelik zbira svojo vojsko v ta namen, da definitivno izpodri Italijane iz dežele.

London 24. Rusija se pogaja z nekim sindikatom za najetje posojila 18 milijonov šterlinov.

Pariz 24. Za udovo polkovnika Henryja, ki se je usmrtil v zaporu radi afere Dreyfus je nabranih že 100.000 frankov.

Tragedija človeška.

Spisal Sergij pl. Tučić.

Razstala sva se.

Čudovit je bil vzrok, radi katerega sva pretrgala ono zlato nit, ki je vezala naju.

Ne vem, kdo je bil kriv temu, toda to vem, da je moralo biti tako. Peklo je in bolelo... in boli še sedaj.

Vročna so bila moja očitanja... dušil me je gnjev, morda neopravičen ali — resničen.

Stala si pred menoj, blede in mirna — samo ustna so ti drhtela vsled notranje razburjenosti.

Hotela si mi nekaj reči, a molčala si, kakor kamen, odkrhnjen od skale.

Ostavljal sem te — na večno.

Toda za menoj je sledilo tvoje oko, temno, globoko in rošno...

Potem sem se dolgo potikal po svetu — sam.

A peklo me je nekaj, bolelo in razdiralo in govorilo mi, da nisi kriva...

Veroval sem, a ipak se smejal...

Gorak je bil ta smeh, smeh, ki bolešno razteza ustni, a vendar ni jok.

Gledal sem sprevid. Za krsto je šla žena, ki je glasno ihtela. Ta mrtvec je bil njemu edini sin. A imela jih je še petero.

Zopet sem se smejal. Nisem umel jokanja te žene...

Spomnil sem se, kako sem stal na grobu očetov in potem na grobu materinem... Vem, da sem nemo gledal na njuni krsti, da sem presojal, v katerem slogu so metalne arabeske — ali jokal... ne, jokal nisem.

Pa tudi sedaj: izgubil sem vse, a smejal sem se.

In bolje je tako. Solze preganjajo bolest, a jaz hočem bôl, jaz jo ljubim...

Bôl radi tebe, ti nelepa mlada deklica z lepo dušo!

O kako bi se rad vrgel tebi pred noge in zaklinjal te, da mi odpustiš...

Ti bi mi gotovo odpustila. Toda smešno bi bilo storiti kaj takega — izgledalo bi teatralno...

Bolje je, da boli; to je itak neka posebna bôl...

Pričakoval sem noči. In ko je došla noč, zaklenil sem se v svojo celico, da v temi prebolim svojo bôl, — v temi, ko se bôl podvojuje.

Ležal sem na postelji, miren, kakor da ni življenja v meni. Samo na čelu se mi je nabiral znoj in mi tekkel po lici, kakor da lazijo po njem hladni črvi.

Mislil sem, dolgo sem mislil o tebi, o najinem življenju, o najini ljubezni.

V glavi so me bolele misli, najprej topo, zatem vedno ostreje, a jaz sem čakal z nekim zadovoljstvom, kdaj doseže bôl svoj vrhunec...

V tem sem začul na ulici ženski krik...

Otrpnil sem...

Čudno, bil je tako navaden, priprost krik...

Pohitel sem k oknu...

Spodaj na ulici sta vlačila dva pijaneca neko deklino.

Tudi ona je bila pijana.

Kakor brez zavesti sem strmел v ta odurni prizor. Možgani so mi vreli.

In to je bila ženska!

Spomnil sem se tebe, spomnil, da si sama, zapuščenca in da...

Tedaj sem jokal dolgo — dolgo...

Po »Vienneu« prevel — k.

Narodno gospodarstvo.

„Zveza slovenskih posojilnic“ v Celji je razpo slala te dni vsem posojilnicam, ki so nje členi, naslednjo okrožnico:

Slavno načelstvo!

O sestavljanju letošnjega »Letopisa«, kateri izide v kratkem, zasledili smo v računskih zaključkih raznih posojilnic za leto 1897. marsikatero napako.

Neobhodno potrebno je, da se v bodočih računih polagoma odpravijo take napake. Vendar pa tako delo ni povsod tako jednostavno, zlasti če se vlečejo pomote v računih že po več let in so se izdelovali zadnji računi vedno na podlagi poprejšnjih.

Vsled tega Vas pozivljamo, da v bodoče izdelujete računskie zaključke po vzorec, kakoršnega smo priobčili že v lanskem »Letopisu« in kate-

rega ponavljamo v letošnjem letniku vnovič, ker smo se prepričali, da isti zadostuje popolnoma. S tem pa nikakor ni rečeno, da bi ne smele one posojilnice, katerih obseg in delokrog je že bolj razvit, izdelovati računskih zaključkov in letnih poročil v obširnejšem slogu.

Upamo, da ste prepričani z nami vred, da mora biti poslovanje domačih denarnih zavodov povsem uzorno, osobito pa morajo biti za javnost namenjeni računi, katere je predlagati po zakonu tudi davčni in politični gosposki, popolnoma pravilno sestavljeni. Da pa bodo torej naši letni računi vedno bolj popolni in uzorni, ter da postanejo tudi kolikor mogoče jednolični, je treba, da se isti izdelujejo po naših navodilih, tembolj, ako nima posojilnica doma strokovnjaka, kar zlasti na deželi ni povsod mogoče.

Naravnost nedopustno je pa in naša naloga je preprečiti, da bi bili računi tako sestavljeni, da je iz njih samih razvidna katerakoli, če tudi najmanjša nepravilnost.

Napačna bi bila torej sramožljivost nam nasproti, ker smo vendar poklicani, da Vam pomagamo v vsakem oziru v Vašem domoljubnem delovanju, osobito, pa kar se tiče poslovanja in in v prvi vrsti javnega računa. Saj je vendar veliko večja sramota stopati pred svet z napačnim računom, kajti svet se začneja vedno bolj zanimati za naše posojilništvo, katero mu v oči bôde vedno bolj, nego pa nas poklicati na pomoč na težavnem nenačrtovanem delu, kateremu bode pač brez vsacega pouka na podlagi lastnih izkušenj izmed stotih komaj eden povsem kos.

Če bi Vam torej sestavljanje letnega računa povzročalo težkoče, blagovolite nam to naznaniti, da odpošljemo k Vam svojega revizorja, da Vam napravi račun na podlagi knjig in Vam sploh vse pojasni, kar bi Vam utegnalo biti nejasno glede poslovanja v obče, osobito pa glede sestave računa.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 25. novembra. (Izv. brzojav.)

Pšenica za december 75, $\frac{1}{2}$ za maj 76 $\frac{1}{4}$. za mare 73 $\frac{1}{4}$ Koruza za december 42, $\frac{1}{4}$ za maj 42 $\frac{1}{2}$. Mast 550.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje
se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi
najužnem kolodvoru.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svoje pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9. - 11. in od 2. - 4.

Obrtnijsko društvo pri Sv. Ani

išče točaja, sposobnega za ta posel. Prednost imajo oženjeni brez ali z odraščeni otroci. Za pogoje se je obrniti do odbora. Služba se počne s 1. januarjem 1899.

Za odbor:

Ivan Pizziga,
tajnik.

Josip Pregarc,
predsednik.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij

od
Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. št. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo

ZALOGA POHIŠTVA

trgovine

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(solsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, zimmic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

AITE & ZADNIK

V TRSTU.

via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA

TKANIN IN MODE.

Velika zaloga

moških in ženskih stof za vse letne sezone.

Velik izbor

plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.

Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.

CENE NIZKE.

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

„Viktorija“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 nvč., 1 eld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20, 3-1, in 4-20.

Velik izbor

vseh predmetov za pomlad in leto

volneno blago, perkala za obleke in srajce, efr in oxford, lawn-tennis, satineti gladki, tiskani in mrežasti, sakovrstni svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor ipek, trakov, zavratnikov, modnih specijalit et vsake vrste rokovic iz svile, nitij in kože, dežnikov.

Velik izbor perila dobiva se v manufakturnej zalogi

JAKOBA KLEMENCA

V TRSTU, — ulica sv. Antona št. 1. — V TRSTU
Na zahtevanje

se dopošljejo se uzorci z dotičnimi cenami poštnine prosto

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dru. Lapoponi-ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prirčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dné 27. novembra 1897, podelili naslov „dvorni zalažnik Njihove svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehamim Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vnaprejem proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izd. lovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1.20 a. vr., po 24 stekleničic za gld. 2.40, do 36 stekl. za gld. 3.50, po 75 stekl. za gl. 6.50 (poštni paket ne čez 5 kl. težak), pa 110 za gl. 10.30.

Poštno mora plačati p. n. naročnik.

Odlikovan

fo tografski
„atelier“!

Acquedotto h. št. 25.

Usojam si, naznaniti sl. občinstvu, da sem na Acquedottu št. 25 odprl svojo filijalko. Atelier je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejšega sistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsaki obliki do naravne velikosti platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelier in si ogledati tam izložene slike! Atelier je na Acquedottu št. 25

Anton Jerkič,

odlikovan fotografski atelier.

V Gorici:

V Trstu:

na Travniku 11.

na Acquedottu 25.

Svoji k svojim!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl novo trgovino na drobno in debelo z jesihom in finim oljem ter vsakovrstnega

kolonijalnega blaga

v ulici Poste Nuove št. 3

(hiša Brunner.)

Josip Starè.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

Iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

BOGOMIL PINO,

urar v Sežani.

Zaloga ur za gospode in gospé, zlatih in srebrnih, z nikalom, naziidnih, budilk itd. itd. itd.

Vsakovrstne poprave

izvršujejo se točno in ceno.

100 do 300 gld.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudec pod naslovom Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII Deutschgasse 8.

Spiritus sinapis compotus
ALCOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.

Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.

ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST

Paziti na ponarejanja.

Pri moji tvrdki

Schivitz & Comp. v Trstu

se dobivajo

stroji vsake vrste in potrebščine k istim. Sesalke in brizgalke vsake vrste. Cevi iz kovin, kavčuka in platna. Medeni in broneni ventili, pipe itd. Orodje za obrtništvo in kmetijstvo. Vse iz prvih tu- in inozemskih tovarn. Nove posode »Emeri« in škropilnice proti peronospori svojega izdelka in druge.

Garantiram dobroto vsega blaga.

Cene nizke.

Velika zaloga v ulici Zonta številka 5.

Mat. Živic, inženir.

Izdelujem tudi načrte za napravo novih tovarn, mlinov, vodovodov, cest itd. — Moja tvrdka prevzame tudi izvrševanje istih del.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresule, ogledal in železnih blagaj, po cenah, da se ni bati konkurence.

Dr. Rosa Balzam

za želodec.

Praško domače mazilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

Varilo! Vsi dell embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno položeno
varstveno znamko.

Glavna
zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran,
ogel Šporkerjeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Lettenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo, traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitenga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823.375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) » 343.860.067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od » 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.